

Gloser og noter til *Shi ji, juan 109*

將軍	<i>jiāngjūn</i>	General. 將 → 1.
列傳	<i>lièzhuàn</i>	Biografi.
1 隴西 [郡]	Lǒngxī [jùn]	Kommandantur nær Lánzhōu 蘭州 , Gānsù (Tán Qíxiāng, 33–34(5)7).
成紀 [縣]	Chéngjì [xiàn]	Præfektur 30 里 nord for nutidens Qín’ān 秦安 amt, Gānsù (Tán Qíxiāng, 33–34(5)8).

Hàn-riget var opdelt i et antal administrative enheder, som man oftest betegnede *jùn* 郡, og hver af disse var opdelt i *xiàn* 縣. Antallet af de store enheder varierede i løbet af Hàn-perioden mellem 57 og 103, og der var typisk 20–30 *xiàn* i hver. De gængse engelske oversættelser er ‘commandery’ for *jùn* og ‘prefecture’ for *xiàn*; vi foreslår de danske oversættelser ‘kommandantur’ og ‘præfektur’.

Når en af de store enheder blev givet som len til en person, blev den oftest kaldt en *guó* 國 i stedet for *jùn*; personen blev kaldt en *wáng* 王. De almindeligste engelske oversættelser er ‘king’ eller ‘prince’ for *wáng* og ‘kingdom’ eller ‘principdom’ for *guó*. Vi foreslår ‘fyrste’ og ‘fyrstendømme’ på dansk.

En af de større eller mindre enheder kunne også gives som mindre betydningsfuldt len til en person, som så blev kaldt en *hóu* 侯; lenet blev kaldt en *hóuguó* 侯國. Standardoversættelserne til engelsk er ‘marquis’ og ‘marquissate’, og vi foreslår ‘markis’ og ‘markisat’ på dansk.

NB sammenlign *hòu* 候 → 25.

Man kan læse meget mere om disse sager i Hans Bielenstein: *The bureaucracy of Han times* (Cambridge University Press, 1980), s. 99–104.

先	<i>xiān</i>	... ; forfædre.
李信	Lǐ Xìn	General under Qín, hans biografi findes i <i>Shiji</i> , kap. 73, s. 2339.

將	<i>jiāng</i>	Befale over (en hær);
	<i>jiàng</i>	militær leder, general.
逐	<i>zhú</i>	Forfølge.
太子	<i>tàizi</i>	Tronfølger, kronprins.

Beretningen om Dān, kronprins af Yān 燕太子丹, der forsøgte at snigmyrde Qín Shǐ Huángdì og blev forfulgt og fanget af Lǐ Xīn, findes i *Shǐ jì*, kapitel 86, s. 2526-2538. Den er oversat af Watson (1993, bd. 1, s. 167-176).

故	<i>gù</i>	Hændelse, uheld; årsag; 𠄎 oprindelig; førhen; forhenværende; derfor.
槐里	Huáilǐ	Sted 10 <i>lǐ</i> sydøst for Xīngpíng 興平 amt, Shǎnxī (Tán Qíxiāng, 15-16(4)4).
2 徙	<i>xǐ</i>	𠄎 Flytte (bopæl); blive forflyttet.
世世	<i>shìshì</i>	Gennem generationer. 世 → 91.
射	<i>shè</i>	Skyde med bue og pil.
受射	<i>shòushè</i>	Videregive kunsten at skyde med bue og pil. 受 → 71. 授 → 7.
孝文帝	Xiào Wéndì	Kejser, reg. 179-157 f.v.t.
匈奴	Xiōngnú	Folkeslag, der i oldtiden var bosat nord for Kina.

Forholdet til dette krigeriske folkeslag udgjorde et af de største politiske og militære problemer i Hàn-tiden, se *Cambridge history*, s. 383ff.

蕭關	Xiāoguān	Et af de fire pas til Guānzhōng 關中, 'området indenfor passene'. Sydøst for Gùyuán 固原 amt, Níngxià (Tán Qíxiāng, 33-34(5)9).
以	<i>yǐ</i>	...; i egenskab af.
良	<i>liáng</i>	God og ærlig.
家	<i>jiā</i>	Familie, husholdning; en person med specialviden.

Ifølge kommentaren betød *liángjiā* 良家 en familie, som ikke praktiserede medicin, trolddom, handel eller håndværk.

從軍	<i>cóngjūn</i>	Melde sig til militær tjeneste. 從 → 13.
擊	<i>jī</i>	Angribe; slå.
胡	Hú	(Almen betegnelse for nomadiske folk nord og vest for Hàn riget).
3 用	<i>yòng</i>	Anvende; 𠄎 på grund af.
善	<i>shàn</i>	God; venskab; 𠄎 dygtig til; kærlighed.
騎	<i>qí</i>	Ride, sidde overskrævs (på noget); kavallerist; hest; (måleord:) hest og rytter.
射	<i>shè</i>	→ 2.
殺	<i>shā</i>	𠄎 Dræbe; kæmpe; fjerne;
	<i>shài</i>	reducere; hurtig.
首	<i>shǒu</i>	Hoved.
虜	<i>lǔ</i>	Tage til fange; en fange, 𠄎 krigsfange; en slave; være slave; (nedsættende udtryk for en fjende); (nedsættende udtryk for et etnisk mindretal).
郎	<i>láng</i>	Fællesbetegnelse for personer, der var ansat på prøve i kejserpaladset forud for egentlig ansættelse i den offentlige administration. Stod for sikkerheden i de offentligt tilgængelige dele af paladset; holdt vagt ved porte og døre og beskyttede kejseren når han forlod paladset i sin bærestol. <i>Láng</i> var opdelt i tre korps 五官中郎, 左中郎 og 右中郎 (Bielenstein).
中郎	<i>zhōngláng</i>	Henviser sandsynligvis til et af de tre ovennævnte korps. 中郎 angiver også den højeste af de tre lønrammer, som 郎 var inddelt i: 中郎, 侍郎, 郎中 (Bielenstein).
從弟	<i>cóngdì</i>	Yngre fætter med samme familienavn. 從 → 13.

李蔡	Lǐ Cài	(Han bliver nævnt igen på linie 58 og 85).
亦	yì	Også.
皆	jiē	Alle, begge; sammen, samtidig.
武騎	wǔqí	Modig bereden soldat.
常侍	chángshì	Forkortelse for 中常侍 eller 常侍郎 . En blandt flere ekstraordinære titler, der blev tildelt kejserens nærmeste rådgivere og ledsagere. For det meste besad disse personer sideløbende regulære embeder. Eunukker blev ikke tildelt sådanne ekstraordinære titler. Om denne positions udvikling til et regulært embede i løbet af Østlig Hån se Bielenstein.
騎常侍	qí chángshì	Antagelig det samme som <i>chángshì qí</i> 常侍騎 , ‘regular mounted attendant’ (Bielenstein).
秩	zhì	☞ Lønramme; orden, rækkefølge.
石	shí	Sten; ☞ (antikt mål for rumfang, i Hån-tiden ca. 20 liter).

En embedsmands rang blev udtrykt som en tænkt mængde korn i løn. En nærmere beskrivelse af systemet findes i Bielenstein, s. 4–5, 125–131.

嘗	cháng	☞ (perfektivt tempus); engang; smage (på noget); = 常 , altid.
從行	cóngxíng	At følge. [Her tilsyneladende i en særlig betydning, ‘at ledsage kejseren’]. 從 → 13. 行 → 7.

4 衝 = 衝

衝	chōng	Slå, angribe.
陷	xiàn	... ; fælde; fjendtlig position.
衝陷	chōngxiàn	Angribe og indtage en fjendtlig stilling.
折關	zhéguān	Bryde gennem en port (M 5: 144).
及	jí	Forfølge og fange; nå; nå frem til; da; inddrage; være lige så god som; og.
格	gé	Slå ihjel; være (en situation) voksen, magte.

猛獸 *měngshòu* Vilde dyr.

Sætningen skal sandsynligvis forstås som:

有所衝陷、[所]折關、及[所]革猛獸

‘[På den kejserlige jagtexpedition] blev der angrebet positioner, brudt igennem porte, og dræbt vilde dyr.’ (Jagtexpeditionerne tjente også som militære øvelser.)

Samme sætning lyder i *Hàn shū* (p. 2439): 數從射獵，格殺猛獸。
數 → 8. 獵 → 41.

[格殺 *gésā* Dræbe.]

[孝]文帝 [Xiào] Wén-dì → 2.

惜 *xī* Beklage; beklagelig; sætte højt, elske; beklage; ☞ det er en skam.

子 *zǐ* Spædbarn; søn; (ærende betegnelse for en mand, f.eks. Kōngzǐ 孔子, Confucius); filosof; ☞ (høflig 2. persons pronomen).

遇 *yù* At møde; ramme.

遇時 *yùshí* (Tilsyneladende, ‘blive født på det rette tidspunkt’).

如令 *rúlìng* Adlyde ordre; ☞ hvis, antaget.

當 *dāng* Modsvare hinanden; modstå; i retning af; være lig med; forhindre; udstå, foretage; overtage kommandoen; burde; dømme, straffe; kun; foregående; ☞ til/på (en bestemt tid); erklære skyldig, dømme til (en straf);

dàng svare til; passende; anse for; fejlagtigt antage for.

高帝 *Gāo-dì* = Gāozǔ 高祖, Hån-dynastiets grundlægger, regerede 206–193 f.v.t.

戶 *hù* Hus; ☞ husholdning, familie.

萬戶侯 *wàn hù hóu* En markis, hvis len har en befolkning på 10.000 husholdninger. 侯 → 1.

豈	<i>qǐ</i>	☞ Hvordan (retorisk); mener du virkelig at —; det kunne være at —; kan det være at —; burde, anvendt som <i>qí</i> 其. (Fuller, s. 83; Pulleyblank, s. 142–4).
足	<i>zú</i>	. . . ; tilstrækkelig (Pulleyblank, s. 42).
道	<i>dào</i>	Vej; ☞ tale om.
5 哉	<i>zāi</i>	(Udråbs-finalpartikel) (Fuller, s. 83; Pulleyblank, s. 146).
6 及	<i>jí</i>	→ 4.
孝景 [帝]	<i>Xiào Jǐng [-dì]</i>	Kejser, reg. 156–141 f.v.t.
初	<i>chū</i>	I begyndelsen; for første gang; fornylig, ☞ lige.
立	<i>lì</i>	Grundlægge, etablere; hurtigt; rejse (noget); ☞ bestige kejserens eller fyrstens position, trone.
隴西	<i>Lǒngxī</i>	→ 1.
都尉	<i>dūwèi</i>	Den militære ansvarshavende i et kommandantur. Han var ansvarlig for militsen (甲卒), bekæmpelse af banditer, træningsmanøvrer i den 8. måned, inspektion af befæstninger og varselstårne. 都尉 var underordnet <i>tàishǒu</i> 太守 (→ 8). (Bielenstein).
徙	<i>xǐ</i>	→ 2.
騎郎將	<i>qílang jiàng</i>	[General of Mounted Gentlemen].
<i>Wú Chǔ jūn shí</i> 吳楚軍時, ‘Wú og Chǔ hærenes tid’, refererer til opstanden i 154 f.v.t., der blev ledet af fyrsterne over Wú and Chǔ; se Cambridge history, s. 141–142.		
驍騎都尉	<i>xiāoqí dūwèi</i>	[Commandant of Resolute Cavalry].
太尉	<i>tàiwèi</i>	Den øverste ansvarlige for militæret, en af <i>sān gōng</i> 三公 (→ 61). (Bielenstein).
[周] 亞夫 [Zhōu] Yàfū (Han har en biografi i <i>Shǐ jì, juàn</i> 57, s. 2073 ff).		

7 取	<i>qǔ</i>	Erobre, bemægtige sig; tage; vælge; opnå (brugt som <i>dé</i> 得).
旗	<i>qí</i>	Flag, banner.
顯	<i>xiǎn</i>	At vise.
功名	<i>gōngmíng</i>	Dåd og berømmelse.
昌邑	<i>Chāngyì</i>	Sted 60 <i>lǐ</i> nord for Yǒngxiū 永修, Jiāngxī (Tán Qíxiāng, 19–20(3)5).
梁 [國]	<i>Liáng [guó]</i>	. . . ; Hàn fyrstendømme, nær Shāngqiū 商丘, Hénán (Tán Qíxiāng, 19–20(4)4).
王	<i>wáng</i>	→ 1.
授	<i>shòu</i>	Give, tildele.
將軍	<i>jiāngjūn</i>	General. 將 → 1.
印	<i>yìn</i>	☞ Segl; indtryk; trykke.
還	<i>huán</i>	☞ Vende tilbage; genetablere; genkalde; se tilbage på; levere tilbage; betale, indlevere; gengælde; tværtimod, i stedet for; forudsat at;
	<i>xuán</i>	rottere, snurre; adræt; øjeblikkeligt;
	<i>hái</i>	igen; stadig; ikke desto mindre; ydermere; eller; enten . . . eller.
Historien om, at Lǐ Guǎng skulle have taget imod et segl af fyrsten af Liáng, er ellers ukendt.		
賞	<i>shǎng</i>	Belønne; belønning.
行	<i>xíng</i>	Gå; rute; flytte; ☞ iværksætte (en politik o.s.v.); opførsel; foretage en inspektionsrejse;
	<i>háng</i>	vej; rækker, optog; (gammel militær enhed); beskæftigelse, kald; sted hvor der drives forretning; anciennitet.
徙	<i>xǐ</i>	→ 2.

上谷 [郡]	Shàngǔ [jùn]	Kommandantur i Huáilái 懷來 amt, Héběi (Tán Qíxiāng, 27–28(3)2).
太守	tàishǒu	Øverste ansvarlige for alle civile og militære forhold samt straffe- og civilret i en <i>jùn</i> . Opr. 郡守, 148 f.v.t ændret til 太守. Lønramme 2.000 石. (Bielenstein).
匈奴	Xiōngnú	→ 2.
日	rì	...; dagligt.

8 I denne sætning synes *yǐ* 以 at være uforståeligt. *Hàn shū* versionen udelader sætningen. Udtrykket *rìyǐ* 日以 må antageligt forstås som et binomen med betydningen 'dagligt'.

合戰	hézhàn	Føre krig, slås, strides.
典屬國	diǎnshǔguó	Ansvarlig for missioner, delegationer og gidsler fra fremmede stater. Fra 121 f.v.t. ansvarlig for de nye protektorater Hàn-staten oprettede som bufferzoner langs grænsen mod nord og nordvest. Lønramme 2.000 石. (Bielenstein).
公孫昆邪	Gōngsūn Húnyé (eller Kūnyé)	(Man ved stort set ikke noget om ham).
上	shàng	...; kejseren.
泣	qì	☞ Græde; tårer.
才氣	cáiqì	Evner og energi.
無雙	wúshuāng	Usammenlignelig, uden sidestykke.
自	zì	☞ Selv; begynde; naturlig; følge.
負	fù	...; støtte sig til, stole på.
能	néng	Evne, talent; være god til, kunne.

數	shù	Antal; nogle; aritmetik; regelmæssighed; skæbne; tælle;
	shǔ	
	shuò	☞ gentagent.
虜	lǔ	→ 3.
敵戰	dízhàn	Kæmpe direkte mod.
恐	kǒng	Bange; ☞ frygte; true.
9 亡	wáng	Flygte; flygtet, undveget; undtagen; ☞ miste; dø; dø; blive besejret; uddø; glemme;
	wú	= 無; (svar:) nej.
徙	xǐ	→ 2.
上郡	Shàng jùn	Kommandantur i nærheden af Yán'ān 延安 og Yúlín 榆林, Shǎnxī (Tán Qíxiāng, 17–18(4)7).
嘗	cháng	→ 3.
太守	tàishǒu	→ 7.

I *Hàn shū* versionen er de næste 31 tegn, fra 後 til 名, forkortet og flyttet til starten af linie 22, foran 居久之.

轉	zhuǎn	Fremsende, sende; give videre; forflytte (fra et embede til et andet); skifte; ☞ skiftevis.
	zhuàn	snurre, rotere.
邊郡	biānjùn	Grænse-kommandantur; grænsområdet i al almindelighed. 邊 → 23.
隴西	Lǒngxī	→ 1.
北地 [郡]	Běidì [jùn]	Kommandantur i det østlige Gānsù og sydlige Níngxià (Tán Qíxiāng, 17–18(6)5).
鴈門 [郡]	Yànmén [jùn]	= 雁門郡, kommandantur i det nordlige Shǎnxī (Tán Qíxiāng, 17–18(2)10).

代郡	Dài jùn	Kommandantur i den nordlige del af den nuværende Héběi provins (Tán Qíxiāng, 17–18(3)12). Dài var et fyrstendømme (<i>guó</i> 國) fra begyndelsen af Hàn indtil 143 f.v.t., derefter en kommandantur (<i>jùn</i> 郡).
10 雲中 [郡]	Yúnzhōng [jùn]	Kommandantur i Indre Mongoliet (Tán Qíxiāng, 17–18(2)10).
力戰	lìzhàn	Føre intens krig. 戰 → 12.
名	míng	Navn; navngive; betegne; ry, berømmelse; 𠄎 berømt.
匈奴	Xiōngnú	→ 2.
大	dà	... ; i stort omfang, rigeligt.
入	rù	Gå ind, træde ind; 𠄎 trænge ind; modtage.
11 上郡	Shàng jùn	→ 9.
天子	Tiān zǐ	‘Himlens søn’, kejseren.
使	shǐ	(Pivotalverbum:) 𠄎 sende; lade, forårsage.
中貴人	zhōng guìrén	Særlig betroet hofmand.
從	cóng, zòng	→ 13. [Her antageligt, ‘ ledsage ’.]
將	jiāng, jiàng	→ 1.
勒	lè	Hovedtøj, bidsel; ride en hest i gallop; holde en hest tilbage; kontrollere; lægge bånd på; 𠄎 befale (over); tvinge (ngn. til ngt.);
	lēi	binde stramt.
習兵	xíbīng	Eksercere soldater; være dygtig i militære discipliner.
擊	jī	→ 2.

Parallelteksten i *Hàn shū* har 中貴人者將數十騎從 .

縱	zòng	Sende (tropper); frigive, løsne; omfattende; strække opad; selv hvis; lodret. [Her, ifølge kommentaren, ‘at tage en ridetur’.]
12 戰	zhàn	At kæmpe; krig, slag. <i>Yǔ zhàn</i> 與戰 skal forstås som 與之戰, ‘kæmpede med dem’.
還射	huánshè	Dreje kroppen og skyde. 還 → 7. 射 → 2.
傷	shāng	Såre (fysisk).
中貴人	zhōng guìrén	→ 11.
殺	shā, shài	→ 3.
騎	qí	→ 3.
且	qiě	... ; lige ved, næsten. (Se Pulleyblank, s. 121.)
盡	jìn	Fuldstændig; bruge fuldt ud; 𠄎 opbrugt; besidde fulstændigt; fuldstændigt, alt; ekstremt; presse til det yderste; indtil, dø.
走	zǒu	Løbe; gallopere; 𠄎 flygte; jage væk; skynde sig hen mod; gå hen mod; forfølge.
必	bì	Sikkert; burde, skulle.
射	shè	→ 2.
雕	diāo	... ; ørn.
13 遂	suì	Tunnel; vandvej; nå; lykkes med; fremme, anbefale; forsinke, tøve; i sidste ende, til slut; derpå.
從	cóng	Følge; adlyde; forfølge; deltage i; fra; tillade; sædvanligvis; tage (en bestemt metode) i anvendelse; ledsager; rang af udsending; slægtning på fædrene side; underordnet;
	zòng	= 縱 → 11.
馳	chí	Gallopere; køre hest og vogn hurtigt; løbe; forfølge.

亡	wáng, wú	→ 9.
步	bù	Skridt; tage et skridt; gå; til fods; (længdemål, i Hån-tiden ca. 138 cm).
步行	bùxíng	Rejse til fods.
行	xíng, háng	→ 7.
數	shù, shǔ, shuò	→ 8.
令	lìng	(Pivotalverbum:) beordre; hvis, ifald; giv en ordre; en ordre; lov, forordning.
張	zhāng	Spredt ud; strække ud; udvide; vise frem.
翼	yì	Vinge (på en fugl eller et insekt); 翼 (en hærs) flanker; assistere.
身自	shēnzì	Selv, i egen person.
彼	bǐ	他, 他們 han, de, o.s.v.; den anden part; det der, de der; 非, 不.
14 殺	shā, shài	→ 3.
生得	shēngdé	Tage levende.
果	guǒ	...; som ventet, faktisk.
雕	diāo	→ 12.
縛	fù	Binde; reb.
上馬	shàngmǎ	上 Stige til hest; ride en hest; begynde; en særlig god hest.
望	wàng	望 Skue, se fra afstand; forvente; håbe.
騎	qí	→ 3.
誘	yòu	Lede; bedrage; påvirke; lokke; 誘 lokkemad.
誘騎	yòuqí	Rytter sendt ud som afledningsmanøvre.
15 驚	jīng	Alarmere, opskræmme.

陳	chén	Stille op, ordne;
	zhèn	kampformation; 陳 danne en kampformation.
恐	kǒng	→ 8.
馳	chí	→ 13.
還走	huánzǒu	Vende om og flygte. 還 → 7. 走 → 12.
吾	wú	Jeg, vi, min, vores.
去	qù	Forlade; tidligere; 去 i en bestemt afstand fra; fjerne; afvise; skille; tabe.
數	shù, shǔ, shuò	→ 8.
里	lǐ	Landsby; at bo; 里 (længdemål, i Hån-tiden ca. 400 m).
騎	qí	→ 3.
16 走	zǒu	→ 12.
追	zhuī	追 Forfølge; følge; spore, følget sporet af; mindes.
射	shè	→ 2.
我	wǒ	Jeg, vi, min, vores.
立	lì	→ 6.
盡	jìn	→ 12.
留	liú	Blive på et sted; opfordre til at blive; tilbageholde.
必	bì	→ 12.
誘	yòu	→ 14.
敢	gǎn	Tapper; 敢 vove, driste sig til.
擊	jī	→ 2.
17 到	dào	到 Ankomme til; tage hen til; = 到 (→ 47).

陳	<i>chén, zhèn</i>	→ 15.
里	<i>lǐ</i>	→ 15.
所	<i>suǒ</i>	. . . ; cirka.
止	<i>zhǐ</i>	☞ Standse; fod.
解	<i>jiě</i>	Skære op; flække; revne; ☞ løsne; ophæve (et forbud); dele op; sprede; fjerne; fortolke, forklare; forstå, fatte;
	<i>xiè</i>	= 懈, løs, slap; slappe af.
鞍	<i>ān</i>	☞ Sadel; sadle op.
虜	<i>lǚ</i>	→ 3.
近	<i>jìn</i>	På kort afstand, tæt på; komme tæt på.
即	<i>jí</i>	. . . ; hvis, antaget.
急	<i>jí</i>	Kritisk, presserende; utålmodig, hurtig; uheld, nødstilfælde.
奈何	<i>nài hé</i>	= 奈何 hvordan skal det klares. NB: 禁 <i>jìn</i> → 26.
18 走	<i>zǒu</i>	→ 12.
示	<i>shì</i>	At vise, meddele (GSR 553a).
用	<i>yòng</i>	. . . ; for at.
堅	<i>jiān</i>	Stærk, hård; noget stærkt eller hårdt; besluttsom, målrettet; ☞ at styrke; fastholde; regne med.
意	<i>yì</i>	Et ønske; mening; (ansigts-) udtryk; syn (på en sag); forvente.
胡	<i>Hú</i>	→ 2.
騎	<i>qí</i>	→ 3.
遂	<i>sui</i>	→ 13.
擊	<i>jī</i>	→ 2.

白馬將	<i>báimǎ jiàng</i>	(En Xiōngnú officerstitel).
19 護	<i>hù</i>	Beskytte; holde skjult, dække over; værne om, passe på; befale, ☞ inspicere (egne tropper).
上馬	<i>shàng mǎ</i>	→ 14.
餘	<i>yú</i>	Resterende; ☞ omtrent, cirka; efter, udover.
奔 = 奔	<i>bēn</i>	Løbe, galopere, skynde sig, ile; løbe bort; ivrig.
殺	<i>shā, shài</i>	→ 3.
復	<i>fù</i>	Vende tilbage; levere tilbage; rapportere; svare; gengælde; ☞ igen.
還	<i>huán, xuán, hái</i>	→ 7.
至	<i>zhì</i>	☞ Ankomme til; ankomme; grundig; ekstrem; i ekstrem grad; bedst; storartet.
縱	<i>zòng, zōng</i>	→ 11.
20 臥	<i>wò</i>	= 卧. Ligge ned og sove; ligge, lægge sig ned; ligge udstrakt; lægge (ngt.) ned; leve afsondret.
會	<i>huì</i>	. . . ; hænde; ske; tilfældigvis.
暮	<i>mù</i>	☞ Solnedgang, aften; sent; forfalde, synke.
終	<i>zhōng</i>	Slutte, fuldføre; dø; afskære fra, afbryde; i sidste ende, når alt kommer til alt; fra start til slut, ☞ fuldstændigt; 既 (aspektartikel), allerede.
怪	<i>guài</i>	Mærkelig, underlig; ☞ betragte som underlig.
敢	<i>gǎn</i>	→ 16.
擊	<i>jī</i>	→ 2.
夜半	<i>yèbàn</i>	Midt om natten. 夜 → 36.
以為	<i>yǐwéi</i>	Antage, formode. (Se Pulleyblank, s. 49).
伏	<i>fú</i>	Ligge på maven; skjule, ☞ ligge i baghold; baghold; = 服 overgive sig; besejre, beundre; . . .

旁	<i>páng</i>	Side.
欲	<i>yù</i>	At ønske, begær; ville; have til hensigt at.
取	<i>qǔ</i>	→ 7.
21 引	<i>yǐn</i>	Strække; føre, lede; løfte; 引 tage; trække; trække (sig) tilbage.

Istedet for 胡皆引兵而去 står der i *Hàn shū* versionen (s. 2440) 即引去.

[引去]	<i>yǐnqù</i>	Trække sig tilbage.]
平旦	<i>píngdàn</i>	Tidlig morgen.
歸	<i>guī</i>	En datters giftermål; vende tilbage; levere tilbage.
知	<i>zhī</i>	At vide; forstå; kende; viden.
故	<i>gù</i>	→ 1.

Zhī 之 er her et transitivt verbum, 'ankomme til'.

從	<i>cóng, zòng</i>	→ 13.
22 居	<i>jū</i>	Bo; bebo; sidde; fylde; indtage, besætte; 居 (præfiks i tidsangivelser som <i>yǒuqǐng</i> 有頃 og <i>jiǔzhī</i> 久之).
久之	<i>jiǔzhī</i>	En tid lang.
孝景 [帝]	<i>Xiào Jǐng [dì]</i>	→ 6.
崩	<i>bēng</i>	Et bjergs sammenstyrtning; kejserens eller kejserindens død.
[孝] 武帝 [Xiào] Wǔ-dì		Kejser, reg. 140–87 f.v.t.
立	<i>lì</i>	→ 6.
左右	<i>zuǒyòu</i>	Venstre og højre; 左右 nærmeste ledsagere og rådgivere; omkring, nær.
以為	<i>yǐwéi</i>	→ 20.

名	<i>míng</i>	→ 10.
以	<i>yǐ</i>	→ 2.
上郡	<i>Shàng jùn</i>	→ 9.
太守	<i>tàishǒu</i>	→ 7.
未央 [宮]	<i>Wèiyāng [Gōng]</i>	Palads i det sydvestlige hjørne af Cháng'ān (Bielenstein, et kort findes i Pirazzoli, <i>The Han Dynasty</i> , s. 224).
衛 = 衛	<i>wèi</i>	Forsvare; styrefjer (på pil); (stat i Zhōu-tiden, nordlige del af Hénán, sydlige del af Héběi).
衛尉	<i>wèiwèi</i>	Ansvarlig for de tvangsudskrevne vagter, der stod vagt ved indgangene til paladssområderne og var udstationeret i vagthuse langs murene, i smøgerne mellem paladserne og i de overdækkede forbindelsesgange (Bielenstein). 衛 → 24. 尉 → 37.
程不識	<i>Chéng Bùshí</i>	(Se Cambridge history, s. 164. Der vides ikke meget om ham. Han er nævnt to gange i <i>Shǐ jì</i> og tre gange i <i>Hàn shū</i> .)
23 長樂 [宮]	<i>Chánglè [Gōng]</i>	Palads i det sydøstlige hjørne af Cháng'ān (Bielenstein, se kort i Pirazzoli, <i>The Han Dynasty</i> , s. 224).
故	<i>gù</i>	→ 1.
俱	<i>jù</i>	Sammen; gå sammen; samme, lignende; hele, al.
邊	<i>biān</i>	Grænse; side, udkant.
將	<i>jiāng, jiàng</i>	→ 1.
軍屯	<i>jūntūn</i>	Garnison. 屯 → 24.
及	<i>jí</i>	→ 4.
出	<i>chū</i>	Gå ud, komme ud; producere; sende ud.
擊	<i>jī</i>	→ 2.
胡	<i>Hú</i>	→ 2.

行	<i>xíng, háng</i>	→ 7.
無	<i>wú</i>	Ikke; uden; uden hensyntagen til.
部	<i>bù</i>	Befale; hær; regeringskontor; sted, område; kategori; del.
伍	<i>wǔ</i>	Militær enhed på fem soldater.
部伍	<i>bùwǔ</i>	Geledder.
行陳	<i>hángzhèn</i>	Militær formation. 行 → 7. 陳 → 15.
24 就	<i>jiù</i>	Nær; nå (hen til); selv hvis; fuldende.
善	<i>shàn</i>	→ 3.
草	<i>cǎo</i>	Græs.
屯	<i>tún</i>	Samle; garnisonere; militær lejr; landsby; høj;
	<i>zhūn</i>	vanskelig.
舍	<i>shè</i>	Bolig; at bo; hvile sig; (militært:) slå lejr for natten;
	<i>shě</i>	give afkald på; standse.
舍止	<i>shèzhǐ</i>	Standse.
人人	<i>rénrén</i>	Enhver.
自便	<i>zìbiàn</i>	Gøre tingene på sin egen måde.
擊	<i>jī</i>	→ 2.
斗	<i>dǒu</i>	Kar til at varme vin i; (rummål).

I andre udgaver står der *diāo* 刁 i stedet for *dāo* 刀 her og i linie 25. Ord-bøgerne bringer mange forskellige forklaringer på udtrykket *dāodǒu* 刀斗 eller *diāodǒu* 刁斗 uden at nå til en afklaring (Cíyuán 338.1; Hànyǔ dà cídiǎn, 2: 548, 2: 553). Kommentaren giver tre forklaringer, hvoraf den mest sandsynlige synes at være, at det var en slags klokke, som vagtpatroljen slog på.

衛 = 衛	<i>wèi</i>	→ 22.
莫府	<i>mùfǔ</i>	= 幕府, generals hovedkvarter.

省約	<i>shěngyuē</i>	Forenkle.
文書	<i>wénshū</i>	Officielle dokumenter.
籍	<i>jí</i>	Register; registrere; fortegnelse, bog.
事	<i>shì</i>	Sag; bedrift; foretagende; ulykke; foretage sig (noget); tjene (nogen); opgave.
遠	<i>yuǎn</i>	På lang afstand, fjern; lang (tid); fjerne lande; meget forskellig.
斥	<i>chì</i>	Afvise; beskyld; 指 påpege; åbne op, udvikle (område o.s.v.); undersøge; mange.
25 候	<i>hòu</i>	Holde ud; vagtpost; spejde, rekognoscere; iagt-tage, overskue; vente på; besøge. (Sammenlign <i>hóu</i> 侯 → 4).
斥候	<i>chìhòu</i>	Rekognoscere, patruljere.
未嘗	<i>wèicháng</i>	Aldrig (Pulleyblank, s. 119).
遇害	<i>yùhài</i>	Komme i vanskeligheder; blive dræbt. 遇 → 4.
正	<i>zhèng</i>	I orden; ordentlig; ordne; korrekt.
部曲	<i>bùqū</i>	Militær enhed. 部 → 23.
行伍	<i>hángwǔ</i>	Militære formationer: 五人為伍, 二十五人為行. 行 → 7. 伍 → 23.
營陳	<i>yíngzhèn</i>	= 營陣, en hærs opstilling. 陳 → 15.
擊刀斗	<i>jī dāodǒu</i>	→ 24.
士	<i>shì</i>	...; menig soldat.
吏	<i>lì</i>	...; laverendestående officer.
治	<i>zhì</i>	Administrere; velordnet; fredelig; behandle, 治 ordne; straffe.
軍簿	<i>jūnbù</i>	Militære dokumenter og rapporter. 簿 → 77.
至明	<i>zhì míng</i>	Yderst viis; yderst intelligent. [Men her ser det ud til at betyde 'indtil daggy'.]

休息	<i>xiūxi</i>	☞ At hvile; stoppe; dø.
未嘗	<i>wèicháng</i>	→ 25.
26 遇害	<i>yùhài</i>	→ 25.
極	<i>jí</i>	Højdepunkt, ekstremt punkt; nå til højdepunktet; i ekstrem grad, ☞ overordentlig.
簡易	<i>jiǎnyì</i>	Enkel og bekvem; slække.
虜	<i>lǔ</i>	→ 3.
卒	<i>zú</i>	Pligtarbejde; fodsoldat; dø; fuldende; 終於 til sidst, i sidste ende.
犯	<i>fàn</i>	Forbryde sig mod, ☞ krænke; trodse; blande sig i; anvende; modstå; antænde, sætte igang; forbryder.
無以	<i>wúyǐ</i>	Ikke have mulighed for (Pulleyblank, s. 49).
禁	<i>jìn</i>	...; forhindre. NB <i>nài</i> 奈 → 17.
士卒	<i>shìzú</i>	(Almen betegnelse for soldater). 士 → 25. 卒 → 26.
佚樂	<i>yìlè</i>	Bekvemt og nemt.
咸	<i>xián</i>	Alle, sammen, fælles indsats; almindelig; ophøre; (et af de 64 hexagrammer), burde.
樂	<i>lè</i> <i>yuè</i>	Nyde; glad; med glæde; musik.
27 煩擾	<i>fánrǎo</i>	Rodet; forstyrre, irritere; irriteret; irriterende.
得	<i>dé</i>	At få; opnå; opnå at, kunne. (Se Pulleyblank, s. 46).
犯	<i>fàn</i>	→ 26.
邊郡	<i>biānjùn</i>	→ 9.
名	<i>míng</i>	→ 10.
畏	<i>wèi</i>	Frygte.

略	<i>lüè</i>	En grænse; besigtige; indtage med magt; planlægge, ☞ en plan; system (politisk, ideologisk o.s.v.); nødvendige forudsætninger; formindske; enkel; cirka; ubetydeligt; en lille mængde; skarp.
28 士卒	<i>shìzú</i>	→ 26.
多	<i>duō</i>	Mange; ☞ for de flestes vedkommende.
樂	<i>lè, yuè</i>	→ 26.
從	<i>cóng, zòng</i>	→ 13.
苦	<i>kǔ</i>	Bitter smag; bitter; (en bitter spiselig plante); smertefuld; at vanære; udmattet; ☞ hade, forbitres ved; bekymre, være bekymret; lide af; hårdtarbejdende; yderst; 太 for; 久 lang tid, uopsættelig.
孝景 [帝]	<i>Xiào Jǐng</i> [-dì]	→ 6.
數	<i>shù, shǔ,</i> <i>shuò</i>	→ 8.
諫	<i>jiàn</i>	Protestere, formane.
直諫	<i>zhíjiàn</i>	Formane uden omsvøb.
太中大夫	<i>tàizhōng dàfū</i>	Rådgiver for kejseren. Der var op til 20 af dem. De kunne ikke handle på eget initiativ men kun på kejserens forespørgsel. Blev sendt på inspektionsture ud i provinserne. 太中大夫 kondolerede ved 列侯 dødsfald, ledede sørgeceremonien og indsatte efterfølgeren. Kejserens rådgivere var inddelt i tre rangklasser hvoraf 太中大夫 var den anden. Lønramme 1.000 石 (Bielenstein).
為人	<i>wéirén</i>	Personlig adfærd; personlige karaktertræk (moralisk eller fysisk).
廉	<i>lián</i>	...; ærlig; retskaffen; reel.
謹	<i>jǐn</i>	Omgås med forsigtighed; forsigtig; alvorligt; streng.

文法	wénfǎ	Loven; en lov.
29 馬邑 [縣]	Mǎyì [xiàn]	Præfektur i det nuværende Shuò amt 朔縣, Shānxī (Tán Qíxiāng, 17–18(3)10).
誘	yòu	→ 14.
單于	Chányú	(Titel på den øverste leder af Xiōngnú 匈奴.)
Det er bemærkelsesværdigt, at alle vestlige sinologer transskriberer 單于 med <i>shanyu</i> (antageligt <i>shànyú</i>), mens alle kinesiske ordbøger angiver, at det udtales <i>chányú</i> .		
伏	fú	→ 20.
旁谷	pángǔ	En nærliggende dal. 旁 → 20.
驍	xiāo	... ; modig og stærk.
驍騎將軍	xiāoqí jiāngjūn	En af flere titler der blev taget i anvendelse i forbindelse med hærens mobilisering i tilfælde af krig (Bielenstein). 騎 → 3. 將軍 → 7.
領	lǐng	Hals; krave; lede, befale; 兼任 sidde i en midlertidig stilling; føre; modtage; forstå; administrere; = 嶺, bjergkam; (måleord for tøj).
屬	shǔ	... ; være underordnet nogen. Findes også som titel i Bielenstein uden nærmere definition (sandsynligvis betegnelse for det menige personel i administrationskontorerne).
護軍	hùjūn	Ukendt funktion. Underordnet 大司馬 i 119 f.v.t. (Bielenstein). 護 → 19.
將軍	jiāngjūn	→ 7.
30 覺	jué	☞ Blive klar over; forstå, indse; oplyse (nogen); opdage;
	jiào	vække; (måleord:) søvn.
去	qù	→ 15.
功	gōng	... ; militær merit.

歲	sù	År.
衛尉	wèiwèi	→ 22.
雁門 [關]	Yànmén [guān]	[Der var tre forskellige pas (<i>guān</i>), som hed Yànmén, 'Vildgåsporten', to i det nuværende Shānxī og ét i det nuværende Sìchuān.]
破敗	pòbài	Blive besejret; ☞ besejre; knuse. 敗 → 38.
31 生得	shēngdé	→ 14.
素	sù	... ; altid, hele tiden.
素聞	sùwén	Høre om uafbrudt.
令	lìng	→ 13.
必	bì	→ 12.
賢	xián	Vis, intelligent, kompetent.
生致	shēngzhì	Levere levende.
胡	Hú	→ 2.
騎	qí	→ 3.
時	shí	... ; i tide; på det tidspunkt.
傷	shāng	→ 12.
病	bìng	Alvorlig sygdom; blive syg; (om en sygdom:) blive værre.
置	zhì	Løse (nogen fra noget); sætte til side, smide væk; ☞ anbringe; station.
絡	luò	Vinde silke; indkredse, omringe; indhylde; en hests hovedtøj; net; reb; arterier og vener; binde sammen;
	lào	☞ netpose; redskab til at vinde silke med.
閒	jiān	= 間 .

32 盛	<i>shèng</i>	Fornem; fremgangsrig, blomstrende; rig, overgådig; stærk, robust; smuk; voldsom; fremragende; fjerneste punkt, yderpunkt; yderst; rose; nære; gavnild;
	<i>chéng</i>	☞ holde, indeholde.
馱	<i>wò</i>	→ 20.
行	<i>xíng, háng</i>	→ 7.
餘	<i>yú</i>	→ 19.
里	<i>lǐ</i>	→ 15.
詳	<i>xiáng</i>	... ;
	<i>yáng</i>	= 佯 foregive, lade som om.
睨	<i>nì</i>	Kaste et blik til siden; hælde til siden.
旁	<i>páng</i>	→ 20.
胡	<i>Hú</i>	→ 2.
兒	<i>ér</i>	Barn; ung mand; søn.
暫	<i>zàn</i>	☞ Pludseligt; midlertidigt; begynde.
騰	<i>téng</i>	At hoppe.
[上馬	<i>shàng mǎ</i>	→ 14.]
因	<i>yīn</i>	... ; derpå.
推	<i>tuī</i>	Skubbe bagfra.
墮	<i>duò</i>	Falde; lade falde.
33 取	<i>qǔ</i>	→ 7.
弓	<i>gōng</i>	Bue (våben).
鞭	<i>biān</i>	Pisk; piske; ...
馳	<i>chí</i>	→ 13.

Hàn shū versionen har 暫騰而上胡兒馬, 因抱兒鞭馬南馳數十里, 得其餘軍.

數	<i>shù, shǔ, shuò</i>	→ 8.
里	<i>lǐ</i>	→ 15.
復	<i>fù</i>	→ 19.
得	<i>dé</i>	→ 27.
餘	<i>yú</i>	→ 19.
因	<i>yīn</i>	→ 32.
引	<i>yǐn</i>	→ 21.
入	<i>rù</i>	→ 10.
塞	<i>sāi</i>	Grænse; grænsepost; blokere.
捕	<i>bǔ</i>	Gribe, arrestere; fange (fisk, vildt o.s.v.).
追	<i>zhuī</i>	→ 16.
34 以故	<i>yǐgù</i>	Derfor (Pulleyblank, s. 162).
得	<i>dé</i>	→ 27.
脫	<i>tuō</i>	... ; undslippe.
下吏	<i>xiàli</i>	Officer af lavere rang; ☞ overgive (nogen) til retsvæsenet til nærmere undersøgelse.
Hàn 漢 må forstås her som 'hovedstaden, hoffet'.		
吏	<i>lǐ</i>	→ 25.
當	<i>dāng, dàng</i>	→ 4.
失亡	<i>shīwáng</i>	Miste.
虜	<i>lǔ</i>	→ 3.
生得	<i>shēngdé</i>	→ 14.
斬	<i>zhǎn</i>	Halshugge; dræbe; hugge (træ); skære af.

贖	<i>shú</i>	Løskøbe.
35 庶人	<i>shùrén</i>	... ; en almindelig borger uden officiel rang.
Om muligheden for at købe sig fri fra en straf se A. F. P. Hulsey: Remnants of Han law (Leiden: Brill, 1955), pp. 205–214.		
36 Parallelteksten i <i>Hàn shū</i> (s. 2443) har 數歲 , 與故 i stedet for 頃…故 , og udelader 野 .		
頃	<i>qǐng</i>	(Arealenhed, lige med 100 <i>mǔ</i> 畝); et øjeblik; snart.
頃之	<i>qǐngzhī</i>	Snart, kort tid derefter.
家居	<i>jiājū</i>	Bo hjemme (i modsætning til at sidde i et offentligt embede); familieejendom.
數	<i>shù, shǔ, shuò</i>	→ 8.
歲	<i>sui</i>	→ 30.
故	<i>gù</i>	→ 1.
潁陰侯	Yǐngyīn hóu	(Ifølge den kinesiske kommentar hed han Guàn Yīng 灌嬰, og sønnesønnen hed Guàn Qiáng 灌強. Guàn Yīng var en berømt general; man ved ikke noget om Guàn Qiáng.)
屏	<i>píng</i>	En lille mur, der vender mod indgangen til et palads; spærring; skærm;
	<i>bǐng</i>	gemme; skjule; skjærme; fjerne; undgå.
[屏居	<i>bǐngjū</i>	Trække sig tilbage fra det offentlige liv.]
野居	<i>yějū</i>	Bo udendørs. 居 → 22.
藍田 [縣]	Lántián [xiàn]	Præfektur nær det nuværende Lántián amt, Shǎnxī (Tán Qíxiāng, 15–16(4)5).
射獵	<i>shèliè</i>	Gå på jagt med bue og pil. 射 → 2. 獵 → 41.
嘗	<i>cháng</i>	→ 3.
夜	<i>yè</i>	Nat; om natten.

從	<i>cóng, zòng</i>	→ 13. [Her antageligt, ' ledsage' .]
騎	<i>qí</i>	→ 3.
出	<i>chū</i>	→ 23.
37 飲	<i>yǐn</i>	Drikke; en drik;
	<i>yìn</i>	give (nogen) noget at drikke; give (dyr) vand.
亭	<i>tíng</i>	Kommune (administrativ inddeling af <i>xiāng</i> 鄉); 𡇗 herberg for embedsmænd.
霸陵	Bàlíng	Kejser Wén-dì's 文帝 grav. → 2.
尉	<i>wèi</i>	Kommandant (Bielenstein).
醉	<i>zuì</i>	Være fuld.
呵	<i>hē</i>	= 訶 . Skælde ud højlydt; varme med åndedraget; (lyd af latter, <i>hēhē</i> 呵呵).
止	<i>zhǐ</i>	→ 17.
故	<i>gù</i>	→ 1.
尚	<i>shàng</i>	... ; 尚且 selv, ikke engang.
38 夜行	<i>yèxíng</i>	Gå ud om natten. 夜 → 36. 行 → 7.
何乃	<i>hénnǎi</i>	Hvordan kan —; 𡇗 for slet ikke at tale om, så meget desto mere.
止	<i>zhǐ</i>	→ 17.
宿	<i>sù</i>	𡇗 Tilbringe natten; blive et stykke tid; opholdssted; nat; den mellemliggende nat; gammel; sædvanlig;
	<i>xiǔ</i>	(måleord:) 一夜稱一宿 ;
	<i>xiù</i>	(astronomi:) konstellation.
亭	<i>tíng</i>	→ 37.
居	<i>jū</i>	→ 22.

無何	wúhé	Ikke noget særligt; ㄟ kun et øjeblik.
匈奴	Xiōngnú	→ 2.
入	rù	→ 10.
殺	shā, shài	→ 3.
遼西 [郡]	Liáoxī [jùn]	Kommandantur i den nordlige del af den nuværende Héběi provins (Tán Qíxiāng, 27–28(3)5).
太守	tàishǒu	→ 7.
敗	bài	Ødelægge; falde, lakke mod enden; tabe, blive slået.

Ifølge kommentaren er 'General Hán' 韓將軍 Hán Ānguó 韓安國, som var en berømt general og en høj embedsmand ved hoffet. Den begivenhed, der refereres til her, synes ellers at være ukendt.

39 徙	xǐ	→ 2.
右北平 [郡]	Yòuběipíng [jùn]	Kommandantur nordøst for Chéngdé 承德, Héběi (Tán Qíxiāng, 27–28 (3)4).
召拜	zhàobài	Udpege, udnævne. 召 → 49. 拜 → 84.
尉	wèi	→ 37.
俱	jù	→ 23.

Yǔ jù 與俱 skal forstås som 與之俱, 'gå sammen med ham'.

至	zhì	→ 19.
斬	zhǎn	→ 34.
40 聞	wén	Høre; høre tale om; rapportere til en overordnet; nyheder; viden; berømt; berømmelse; (transitivt verbum:) lugte.
號	hào	... ; kalde.
飛	fēi	Flyve.

避	bì	Undgå.
數	shù, shǔ, shuò	→ 8.
歲	sui	→ 30.
敢	gǎn	→ 16.
入	rù	→ 10.
41 出	chū	→ 23.
獵	liè	Gå på jagt; jage.
草	cǎo	→ 24.
石	shí	→ 3.
虎	hǔ	Tiger.
中	zhōng	... ;
	zhòng	... ; ramme i centrum af målet.
沒	mò	Synke; oversvømmet; begrave, skjule; være skjult; blive tilintetgjort; forsvinde; svækkes; falde i fjendens hænder; ㄟ gennemføre; tilintetgøre; dø;
	méi	intet; ikke have.
鏃	zú	Pilespids.
視	shì	Se på; undersøge.
復	fù	→ 19.
更	gēng	Ændre; skiftevis; gennemgå (en fase), erfaring;
	gèng	endnu mere; ㄟ igen.
終	zhōng	→ 20.
入	rù	→ 10.
42 居	jū	→ 22.

聞	wén	→ 40.
虎	hǔ	→ 41.
嘗	cháng	→ 3.
騰	téng	→ 32.
傷	shāng	→ 12.
竟	jìng	. . . ; til sidst.
43 廉	lián	→ 28.
賞賜	shǎngcì	Give (gave fra overordnet til underordnet); noget tildelt, belønning. 賞 → 7.
輒	zhé	☞ Altid; øjeblikkelig; handle uautoriseret.
分	fēn	Separat, opdelt; ☞ dele; uddele; skelne.
	fèn	del; rang.
麾	huī	Fane.
麾下	huīxià	Under en officers fane; ☞ en militært underordnet; æresbetegnelse for officer.
飲	yǐn, yìn	→ 37.
食	shí	Spise; drikke; mad;
	sì	fodre.
士	shì	→ 25.
共	gòng	☞ Sammen;
	gōng	= 恭 respektfuld, respektere; forsyne;
	gǒng	= 拱 klappe hænderne sammen, vise respekt; omringe, indkredse.

Sætningen *yǐn shí yǔ shì gòng zhī* 飲食與士共之 synes at være en inversion af 與士共飲食, 'Han spiste sammen med soldaterne'. Hensigten med inversionen er at gøre det verbale led 飲食 til topic: 'Spise og drikke, det gjorde han sammen med soldaterne.'

[終身	zhōngshēn	Hele livet. 終 → 20.]
餘	yú	→ 19.
餘材	yúcái	Overskudsindtægt; opsparet rigdom. 餘 → 19.
44 終	zhōng	→ 20.
家產	jiāchǎn	Familieejendom.
事	shì	→ 24.
為人	wéirén	→ 28.
猿	yuán	= 猿, abe.
臂	bì	Arme; forlemmer (på et dyr).
善	shàn	→ 3.
天性	tiānxìng	Et medfødt træk.
他人	tārén	Andre.
及	jí	→ 4.
45 訥	nè	不善於講話 uarticuleret.
訥口	nèkǒu	言語遲鈍 uarticuleret.
少	shǎo	☞ Få; få personer; utilstrækkelig; utilfreds med; reducere; at afsky; ikke længe; lidt; miste;
	shào	ung; ung person; barn.
言	yán	Sige; tale; referere til; diskutere; fortælle; ☞ ord, skrifttegn.
居	jū	→ 22.
軍陳	jūnzhèn	Militære dispositioner. 陳 → 15.
闊狹	kuòxiá	Bred og smal; grov og tæt.

Ifølge kommentaren betegner *shè kuòxiá* 射闊狹 et spil, hvori taberen (i hver runde?) skulle drikke vin.

飲	<i>yǐn, yìn</i>	→ 37.
專	<i>zhuān</i>	☞ Alene; specialiseret; målbevidst.
戲	<i>xì</i>	Et spil, sport; spille; tumle; joke; lege; optræde med sang / musik / akrobatik / dans.
竟死	<i>jìngsǐ</i>	Hele livet (ifølge den kinesiske kommentar til teksten). 竟 → 42. 死 → 53.
將	<i>jiāng, jiàng</i>	→ 1.
兵	<i>bīng</i>	Våben; ☞ soldat.
乏絕	<i>fájué</i>	Fattigdom; midlertidig mangel.
46 處	<i>chù</i>	☞ Sted;
	<i>chǔ</i>	bo, befinde sig; ordne, tage sig af (en sag).
士卒	<i>shìzú</i>	→ 26.
盡	<i>jìn</i>	→ 12.
飲	<i>yǐn, yìn</i>	→ 37.
近	<i>jìn</i>	→ 17.
不嘗	<i>bùcháng</i>	Aldrig. 嘗 → 3.
寬緩	<i>kuānhuǎn</i>	Mild, tolerant, efterladende; langsom, rolig.
苛	<i>kē</i>	Barsk; plage;
士	<i>shì</i>	→ 25.
愛樂	<i>àilè</i>	Holde af, elske.
用	<i>yòng</i>	→ 3.
47 敵	<i>dí</i>	Fjende.
急	<i>jí</i>	→ 17.
數	<i>shù, shǔ, shuò</i>	→ 8.

步	<i>bù</i>	→ 13.
度	<i>dù</i>	Grænse; lov, standard; 過 passere; = 渡 krydse et vadested; (måleord:) 一回為一度;
	<i>duó</i>	Måle, beregne; ☞ anslå.
中	<i>zhōng, zhòng</i>	→ 41.
發	<i>fā</i>	. . . ; skyde en pil.
應	<i>yìng</i>	Være i ligevægt; svare til; ☞ svare.
	<i>yīng</i>	Burde, være nødt til; tillade.
弦	<i>xián</i>	En streng.
倒	<i>dǎo</i>	☞ Falde ned; flytte.
	<i>dào</i>	På hovedet; ulydig.
數	<i>shù, shǔ, shuò</i>	→ 8.
困辱	<i>kùnrǔ</i>	I nød og ydmyget.
猛獸	<i>měngshòu</i>	→ 4.
48 傷	<i>shāng</i>	→ 12.
云	<i>yún</i>	. . . ; (finalpartikel:) det siges.
49 居	<i>jū</i>	→ 22.
頃之	<i>qǐngzhī</i>	→ 36.
石建	Shí Jiàn	
卒	<i>zú</i>	→ 26.
上	<i>shàng</i>	→ 8.
召	<i>zhào</i>	Indkalde; ansætte; kalde sammen; give anledning til.
代	<i>dài</i>	Erstatte.

郎中令	<i>láng-zhōnglìng</i>	Ansvarlig for sikkerheden i de offentligt tilgængelige dele af kejserens palads og for kejserens sikkerhed når han forlod paladset (Bielenstein). Der ser ud til at have eksisteret en tredeling af ansvaret for kejserens sikkerhed: (1) eunukkerne (i de private gemakker); (2) 郎中令; (3) 衛尉 (→ 30).
元朔	Yuánshuò	... ; regeringsperiode, 128–123 f.v.t.
後將軍	<i>hòu jiāngjūn</i>	En af flere militære titler, der blev taget i anvendelse i forbindelse med hærens mobilisering i tilfælde af krig (Bielenstein).
從	<i>cóng, zòng</i>	→ 13. [Her antageligt, ' ledsage '].
大將軍	<i>dà jiāngjūn</i>	En af flere titler, der blev taget i anvendelse i forbindelse med mobilisering af hæren i tilfælde af krig. 大將軍 stod som 將軍 og 偏將軍 i spidsen for en division 營 (den største kampenhed i hæren) (Bielenstein).
出	<i>chū</i>	→ 23.
50 定襄 [郡]	Dìngxiāng [jùn]	Kommandantur nær det nuværende Horinger, Indre Mongoliet (Tán Qíxiāng, 17–18(2)9).
擊	<i>jī</i>	→ 2.
將	<i>jiāng, jiàng</i>	→ 1.
率	<i>shuài</i>	Lede; befalingshavende general; følge; overholde; langs;
	<i>lǜ</i>	standard; proportion; andel.
[中率	<i>zhōnglǜ</i>	Opfyldte sin kvote.] 中 → 41.
<i>Zhōng shǒu lǜ</i> 中首虜率 : 'opfyldte kvoten for hoveder og fanger'.		
		中 → 41. 首 → 3. 虜 → 8.
以	<i>yǐ</i>	... ; på grund af.
功	<i>gōng</i>	→ 30.

侯	<i>hóu</i>	→ 1.
歲	<i>suì</i>	→ 30.
以	<i>yǐ</i>	→ 2.
郎中令	<i>láng-zhōnglìng</i>	→ 49.
將	<i>jiāng, jiàng</i>	→ 1.
51 出	<i>chū</i>	→ 23.
右北平 [郡]	Yòuběiping [jùn]	→ 39.
博望	Bówàng	Bjerg i nærheden af det nuværende Nányáng 南陽, Hénán (Tán Qíxiāng, 22–23(2)6). 望 → 14.
博望侯	Bówàng hóu	Zhāng Qiāns 張騫 adelstitel. 侯 → 1.
張騫	Zhāng Qiān	(aktiv omkring 125 f.v.t.). Om denne berømte rejsende, den første udsending fra Hàn til De vestlige Regioner, kan der for eksempel læses i Cambridge history, s. 407ff + indeks.
俱	<i>jù</i>	→ 23.
異	<i>yì</i>	... ; forskellig.
道	<i>dào</i>	→ 4.
可	<i>kě</i>	... ; cirka.
里	<i>lǐ</i>	→ 15.
左賢王	Zuǒ xián wáng	(En Xiōngnú adelstitel).
圍	<i>wéi</i>	Omringe.
52 軍士	<i>jūnshì</i>	Soldat. 士 → 25.
恐	<i>kǒng</i>	→ 8.

使	<i>shǐ</i>	→ 11.
子	<i>zǐ</i>	→ 4.
往	<i>wǎng</i>	Tage hen (til); fortidig; fortiden.
[李]敢	Lǐ Gǎn	→ 83.
馳	<i>chí</i>	→ 13.
獨	<i>dú</i>	Alene; kun.
直貫	<i>zhíguàn</i>	Bryde direkte gennem.
出	<i>chū</i>	→ 23.
左右	<i>zuǒyòu</i>	→ 22.
還	<i>huán, xuán,</i> <i>hái</i>	→ 7.
告	<i>gào</i>	Informere; rapportere til.
53 胡	Hú	→ 2.
虜	<i>lǔ</i>	→ 3.
易與	<i>yìyǔ</i>	(Nedsættende:) nem at have med at gøre.
耳	<i>ěr</i>	... ; = 而已 (Pulleyblank, s. 134).
軍士	<i>jūnshì</i>	→ 52.
圓	<i>yuán</i>	Himmelhvælv; = 圓, cirkulær; mønt;
	<i>huán</i>	= 環, omringe.
圓陳	<i>yuánzhèn</i>	Cirkulær formation af soldater. 陳 → 15.
嚮	<i>xiàng</i>	方向 retning; 面對 stille sig med ansigtet til; haste mod; tæt på; tidligere; 剛才 netop; hvis, antaget at; være en ynder af.
急	<i>jí</i>	→ 17.
擊	<i>jī</i>	→ 2.

矢	<i>shǐ</i>	Pil.
雨	<i>yǔ</i>	Regn.
兵	<i>bīng</i>	→ 45.
死	<i>sǐ</i>	Dø.
過	<i>guò</i>	... ; overgå, overstige.
且	<i>qiě</i>	→ 12.
54 盡	<i>jìn</i>	→ 12.
令	<i>lìng</i>	→ 13.
士	<i>shì</i>	→ 25.
持滿	<i>chímǎn</i>	Bevare hvad man har opnået; 彀 spænde en bue fuldt ud. 持 → 76.
毋	<i>wú</i>	Lade være med; ikke; ikke have; ingen.
發	<i>fā</i>	→ 47.
身自	<i>shēnzì</i>	→ 13.
大黃	<i>dàhuáng</i>	(Navn på en type armbrøst, ifølge den kinesiske kommentar til teksten).
裨將	<i>píjiàng</i>	Vicegeneral.
殺	<i>shā, shài</i>	→ 3.
數	<i>shù, shǔ,</i> <i>shuò</i>	→ 8.
益	<i>yì</i>	... ; gradvist.
解	<i>jiě</i>	→ 17.
會	<i>huì</i>	→ 20.
日暮	<i>rì mù</i>	Skumring.
吏士	<i>lìshì</i>	Officerer og soldater; (generel betegnelse for regeringsansatte). 吏 → 25. 士 → 25.

55 人色	<i>rénshè</i>	Teint; en persons karakter, gejst.
意氣	<i>yìqì</i>	Vilje og sjæl; venskabelige følelser. 意 → 18.
自如	<i>zìrú</i>	Samme som før; utvungen.
益	<i>yì</i>	→ 54.
治	<i>zhì</i>	→ 25.
服	<i>fú</i>	Beklædning; sørgetøj; have på; opgave, job; tage sig af; løse (en opgave); 𠄎 underkaste sig; affinde sig med, være overbevist; overgive sig; vænne sig til.
勇	<i>yǒng</i>	Modig; mod.
明日	<i>míngrì</i>	Næste dag.
復	<i>fù</i>	→ 19.
力戰	<i>lìzhàn</i>	→ 10.
博望侯	<i>Bówàng hóu</i>	→ 51.
至	<i>zhì</i>	→ 19.
56 解	<i>jiě</i>	→ 17.
去	<i>qù</i>	→ 15.
罷	<i>bà</i>	Sende (en forbryder) i eksil; fjerne fra en post; ophæve, tilbagekalde; stoppe, afslutte; vende tilbage;
	<i>pí</i>	træt, 𠄎 udmattet; svækling.
追	<i>zhuī</i>	→ 16.
幾	<i>jǐ</i>	... ;
	<i>jī</i>	... ; næsten.
沒	<i>mò, méi</i>	→ 41.
罷歸	<i>bàguī</i>	Trække sig tilbage (M 9: 26).

法	<i>fǎ</i>	... ; lov.
留遲	<i>liúchí</i>	Forsinke. 留 → 16.
後期	<i>hòuqī</i>	Komme for sent. 期 → 96.
當	<i>dāng, dàng</i>	→ 4.
贖	<i>shú</i>	→ 34.
57 庶人	<i>shùrén</i>	→ 35.
功	<i>gōng</i>	→ 30.
自如	<i>zìrú</i>	→ 55.
賞	<i>shǎng</i>	→ 7.
58 從弟	<i>cóngdì</i>	→ 3.
[李] 蔡	[Lǐ] Cài	→ 3.
俱	<i>jù</i>	→ 23.
事	<i>shì</i>	→ 24.
孝文帝	<i>Xiào Wén-dì</i>	→ 2.
[孝] 景帝	[Xiào] Jǐng-dì	→ 6.
積	<i>jī</i>	Hobe korn op; samle; akkumulere.
功勞	<i>gōngláo</i>	Fortjenester og bedrifter.
孝武帝	<i>Xiào Wǔ-dì</i>	→ 22.

Læg mærke til at Xiào Wǔ dì er et posthumt navn. Eftersom Sīmǎ Qiān døde før ham, er dette et af flere tegn på, at teksten er blevet redigeret af en senere forfatter.

代 [國]	<i>Dài [guó]</i>	→ 9.
---------	------------------	------

相	<i>xiāng</i>	... ;
	<i>xiàng</i>	øverste administrative leder i et fyrstendømme, parallel til 丞相 i centraladministrationen (→ 60). 145 f.v.t. ændret fra 丞相 til 相 som følge af beskæring af fyrstendømmernes rettigheder efter De syv Fyrstendømmers opstand (吳楚軍時 → 6). I et markisat ærestitel, der tildeltes <i>ling</i> 令 (leder af præfektur) eller <i>zhǎng</i> 長 (leder af præfektur på mindre end 10.000 戶) (Bielenstein).

Da *xiàng* 相 var et embede i et kongedømme må Lǐ Cǎi have fået titlen før Dài blev ændret fra fyrstendømme til kommandantur i 143 f.v.t. Det er svært at få dette til at passe i kronologien, og *Hàn shū* versionen udelader ordene 孝武帝時, 至代相.

59 *Hàn shū* versionen har 武帝元朔中為輕車將軍.

元朔	Yuánshuò	→ 49.
輕車將軍	<i>qīngchē jiāngjūn</i>	[General of Light Carriages (ikke i Bielenstein)].
右賢王	Yòu xián wáng	(Titel på Xiōngnú adelsmand). [Sml. 左賢王 → 51].
中率	zhònglǜ	→ 50.
封	<i>fēng</i>	Dyrke træer; offerceremoni på Tàishān; forsegle; et segl; grænse; 封 forlene, tildele en et område som len.
樂安	Lè'ān	
元狩	Yuánshòu	Regeringsperiode, 122–117 f.v.t.

60 公孫弘 Gōngsūn Hóng '... is remembered in the annals of Chinese history as the classic case of a man who rose from the humblest circumstances of a keeper of pigs to the office of chancellor, highest in the land, which he held from 124 to 118 B.C.' (Cambridge history, s. 109).

丞相	<i>chéngxiàng</i>	En af三公 (→ 61). Ansvarlig for statsbudgettet. Hans kontor samlede og vurderede de økonomiske opgørelser der blev indleveret i hovedstaden den 1. dag efter nytår. Han førte lister over embedsmændene og vurderede deres indsats (Bielenstein).
為人	<i>wéirén</i>	→ 28.
下中	<i>xiàzhōng</i>	(Det næstnederste niveau af ni, fra 上上 til 下下).
名聲	<i>míngshēng</i>	Berømmelse; ry, omdømme.
爵邑	<i>juéyì</i>	Adelsrang og len.
九卿	<i>jiǔqīng</i>	De ni Ministre (topministre, underordnet De tre Excellencer 三公, → 61). Af ministrene er følgende nævnt i teksten: 衛尉 (→ 30) og 郎中令 (→ 49) (Bielenstein).

61 列侯 *lièhóu* Titel på indehaveren af et len i form af 縣, 鄉 eller 亭 med et vist antal 戶. 列侯 skulle opholde sig i sit len men kunne med særlig tilladelse tage ophold i hovedstaden. Lenets administration blev udpeget af centralregeringen, lensherren modtog blot indtægterne fra det (Bielenstein). 侯 → 1.

Zhū 諸 er tilsyneladende flertalsmærke her, selvom det er usædvanligt, at det ikke står direkte foran det substantiv, som det modificerer.

En anden mulighed er måske, at *zhū* er sammentrækningen af 之乎, i betydningen 'nå frem til'. Så introducerer det topic'en 廣之軍吏及士卒. *Hàn shū* versionen udelader *zhū*.

三公	<i>sāngōng</i>	De tre Excellenser. Statens øverste administrative ledelse. I teksten omtales 丞相 (→ 60) og 太尉 (→ 6). Den tredje var 御史大夫, hvis hovedopgave det var at holde opsyn med statens embedsmænd og hindre magtmisbrug (Bielenstein).
軍吏	<i>jūnli</i>	(Generel betegnelse for officerer af højere rang). 吏 → 25.
士卒	<i>shìzú</i>	→ 26.
或	<i>huò</i>	... ; 有人 nogle; 有的 nogle (personer).

取	<i>qǔ</i>	→ 7.
侯	<i>hóu</i>	→ 1.
嘗	<i>cháng</i>	→ 3.
望氣	<i>wàngqì</i>	Seer der spår i skyernes qi.
王朔	Wáng Shuò	
燕語	<i>yànyǔ</i>	Sludre, snakke.

Den lange sætning, linie 61–63, synes at være ment som et eksempel på Lǐ Guǎng's måde at tale på. Adjunktet til det sidste *zhě* 者 ('den sag, at . . .') er hele strækningen fra 自漢擊 til 得封邑. Det består af tre led, bundet sammen med *ér* 而. I det midterste led er der igen et *zhě* 者, hvis adjunkt består af tre led (諸 . . . 下, 才 . . . 人, 以 . . . 侯).

Vi giver en bajer til den, som kan oversætte hele sætningen til én dansk sætning.

I *Hàn shū* versionen er det sidste *ér* 而 udeladt; dette gør det muligt at læse ytringen som to sætninger.

62 部	<i>bù</i>	→ 23.
校尉	<i>xiàowèi</i>	Officer anvendt i diplomatiet som centralasiatisk sendebud; officer i hæren, leder af et regiment 部 (Bielenstein). 尉 → 37.
才能	<i>cáinéng</i>	Intelligens og handlekraft.
中人	<i>zhōngrén</i>	Almindelig person; ☞ middelmådig person; eunuk; paladstjenestepige;
	<i>zhòngrén</i>	såre nogen (fysisk). 中 → 41.
軍功	<i>jūngōng</i>	→ 57.
取	<i>qǔ</i>	→ 7.
63 後人	<i>hòurén</i>	Efterkommere; eftertiden; tilbagestående, ☞ bag andre mennesker.
尺	<i>chǐ</i>	(Ca. 23 cm i Hàn tiden) (<i>Dù liáng héng</i> , tavle 4–28).
寸	<i>cùn</i>	1/10 <i>chǐ</i> .

尺寸	<i>chǐcùn</i>	En lille smule.
封邑	<i>fēngyì</i>	Len. 封 → 59.
豈	<i>qǐ</i>	→ 4.
相	<i>xiāng</i>	. . . ;
	<i>xiàng</i>	. . . ; fysiognomi (som genstand for spådom).
當	<i>dāng, dàng</i>	→ 4.
邪	<i>yé</i>	(Spørgepartikel:) = 也乎 (Pulleyblank, s. 16–17).
	<i>xié</i>	. . .
固命	<i>gùmìng</i>	Forudbestemt skæbne. 固 → 73.
64 念	<i>niàn</i>	☞ Tænke på; længes efter; tanke, intention; et øjeblik.
恨	<i>hèn</i>	Utilfreds; fortryde; hade; give skylden, dadle; angre, være ked af; had; fortrydelse.
隴西	Lǒngxī	→ 1.
守	<i>shǒu</i>	. . . ; = <i>tàishǒu</i> 太守, → 7.
羌	Qiāng	Folkeslag i den vestlige del af det gamle Kina.
反	<i>fǎn</i>	Vende; modsat; vende tilbage, opstand.
誘	<i>yòu</i>	→ 14.
降	<i>jiàng</i>	Falde;
	<i>xiáng</i>	overgive sig; få til at overgive sig.
詐	<i>zhà</i>	Snyde, ☞ bedrage; foregive, lade som om.
65 獨	<i>dú</i>	→ 52.
耳	<i>ěr</i>	→ 53.
禍	<i>huò</i>	Katastrofe, uheld; ødelægge, bringe i fare.

於	yú	... ; (anvendes efter adjektiver til at angive komparativ, 'end').
66 歲	sui	→ 30.
大將軍	dà jiāngjūn	→ 49.
驃騎將軍	piàoqí jiāngjūn	En af flere titler der blev anvendt i forbindelse med mobilisering af hæren i tilfælde af krig (Bielenstein).
數	shù, shǔ, shuò	→ 8.
請	qǐng	Bede om; søge.
行	xíng, háng	→ 7.
以為	yǐwéi	→ 20.
許	xǔ	Tillade.
良久	liángjiǔ	Lang tid.
67 前將軍	qián jiāngjūn	En af flere titler der blev anvendt i forbindelse med mobilisering af hæren i tilfælde af krig (前 = for-trop) (Bielenstein).
元狩	Yuánshòu	→ 59.
68 從	cóng, zòng	→ 13.
大將軍	dà jiāngjūn	→ 49.
[衛] 青	[Wèi] Qīng	En berømt general, d. 104 f.v.t. Se <i>Cambridge history</i> , index.
擊	jī	→ 2.
塞	sāi	→ 33.
捕虜	bǔlǔ	= 捕擄, tage til fange; 虜 en fange.
知	zhī	→ 21.
單于	Chányú	→ 29.

居	jū	→ 22.
精兵	jīngbīng	Udvalgte tropper (M 8: 912).
走	zǒu	→ 12.
并	bìng	Indlemme; slå sammen med; sammen.
右將軍	yòu jiāngjūn	General of the Right (Bielenstein).
東	dōng	Øst.
69 少	shǎo, shào	→ 45.
回遼	huíyuǎn	Snoet og lang (M 3: 51).
勢	shì	Tendens, tilbøjelighed; situation, omstændigheder; magt og position; heftighed.
屯行	túnxíng	Marchere frem i samlet trop. 屯 → 24. 行 → 7.
請	qǐng	→ 66.
臣	chén	Krigsfange; slave; undersøgt; embedsmand; 臣 (ydmyg førstepersonspronomen).
部	bù	→ 23.
前將軍	qián jiāngjūn	→ 67.
70 徙	xǐ	→ 2.
結髮	jiéfà	'In ancient times, when a boy came of age he began to tie up his hair; therefore a young man was called a <i>jiéfà</i> '.
一得	yīdé	... ; endelig være i stand til.
當	dāng, dàng	→ 4.
單于	Chányú	→ 29.
願	yuàn	Indvilge i; ønske; håbe; være rede til.
居	jū	→ 22.

71	先死	<i>xiānsǐ</i>	Dø tidligt; før døden, i ens levetid. [Her åbenbart et transitivt verbum, 'at dø før (nogen)', brugt kausativt.]
	[衛] 青	[Wèi] Qīng	→ 68.
	陰	<i>yīn</i>	Nord for (et bjerg); syd for (en flod); overskyet; i hemmelighed, skjult; dyster; yin.
	受	<i>shòu</i>	☞ Modtage; lide, blive udsat for; udstå, døje; arve og give videre; rumme; = 授 [→ 7].
	上	<i>shàng</i>	→ 8.
	誠	<i>jiè</i>	Advare; formane; redegørelse.
	奇	<i>qí</i>	Speciel, ualmindelig; anormal; kostbar, sjælden; opfatte som ualmindelig; sær, underlig; noget underligt;
		<i>jī</i>	(Om tal:) ulige; et ulige tal; resttal; uheldig.
	數奇	<i>shùjī</i>	Uheldig. 數 → 71.
	卅	<i>wú</i>	→ 54.
	恐	<i>kǒng</i>	→ 8.
	欲	<i>yù</i>	→ 20.
72	公孫敖	Gōngsūn Áo	(Hans historie fortælles ganske kort i <i>Shǐ jì</i> , kap. 111; den er oversat af Watson (1993, s. 180–181).)
	新	<i>xīn</i>	Indledende, første; frisk, ny; lige, netop; fornylig; forny.
	失	<i>shī</i>	Miste.
	侯	<i>hóu</i>	→ 1.
	中將軍	<i>zhōng jiāngjūn</i>	
	俱	<i>jù</i>	→ 23.

Her skal man forstå et *zhī* 之 mellem *yǔ* 與 og *jù* 俱: 'sammen med ham'.

	時	<i>shí</i>	→ 31.
73	固	<i>gù</i>	Solid, fast, urokkelig; at styrke, sikre; vedblive, fastholde, fremture; resolut, målbevidst; i sagens natur; helt sikkert; virkelig, sandelig; selvfølgelig; (brugt som 故 :) derfor.
	辭	<i>cí</i>	En anklagets vidneudsagn; udtryk; afstå fra; tage afsked med; ☞ takke nej; (en skønlitterær genre).
	聽	<i>tīng</i>	Lytte; høre; adlyde; modtage, acceptere; ☞ tillade.
	長史	<i>zhǎngshǐ</i>	Chief Clerk (Bielenstein).
	封	<i>fēng</i>	→ 59.
	書	<i>shū</i>	Skrive, nedskrive; skrift; ☞ brev; dokument.
	莫府	<i>mùfǔ</i>	→ 24.
	急	<i>jí</i>	→ 17.
	詣	<i>yì</i>	Tage hen til; besøge; være i audiens hos.
	部	<i>bù</i>	→ 23.
	如書	<i>rúshū</i>	[Følge ordrene i brevet].
74	謝	<i>xiè</i>	Afslå (en udnævnelse m.m.); undskylde; ☞ sige farvel til; takke; informere.
	起	<i>qǐ</i>	... ; begynde.
	意	<i>yì</i>	→ 18.
	愠怒	<i>yùnnù</i>	Vred, rasende.
	就	<i>jiù</i>	→ 24.
	引兵	<i>yǐnbīng</i>	→ 21.
	[趙] 食其	[Zhào] Yìjī	(Ifølge den kinesiske kommentar bruges begge [Zhào] Shíqí udtaler.)
	合軍	<i>héjūn</i>	Koncentrere tropper; ☞ kombinere to eller flere militære enheder.

亡	wáng, wú	→ 9.
導	dǎo	Lede; guide; pålægge; lære (nogen noget); bane vej for.

Hàn shū versionen har 惑 for 或, og der er flere andre interessante varianter i de næste par sætninger.

失道 shīdào Fare vild; onskabsfuld, ond. 失 → 72.

Hòu 後 bruges her kausativt.

75 接戰	jiēzhàn	Kæmpe, gå i kamp. 接 → 79.
遁走	dùnzǒu	Flygte. 走 → 12.
還	huán, xuán, hái	→ 7.
絕幕	juémò	Krydse ørkenen; et fjernt ørkenområde (幕 = 漠 ørken).
遇	yù	→ 4.
76 長史	zhǎngshǐ	→ 73.
持	chí	☞ Tage, holde; have ansvaret for; støtte; opretholde; beskytte.
糲	bèi	Tørt korn.
醪	láo	Ufiltreret vin.
遺	yí	Miste; noget tabt; udelade; opgive; mangle; efterlade; arv; overskud; glemme; falde, synke; 排泄 (大小便); udskille;

Hverken kommentarerne eller ordbøgerne fortæller, hvad en gave af bèi og láo betød.

	wèi	overbringe; tildele; gave; sende.
問狀	wènzuàng	Undersøge omstændighederne omkring en sag.
上書	shàngshū	Henvende sig skriftligt til en hersker eller overordnet for at give udtryk for sin mening eller rapportere om en situation.

77 報	bào	Afsige en dom; rapportere; svare; gengælde.
曲折	qūzhé	Hele sagen, en sags implikationer.
急	jí	→ 17.
責	zé	Kræve; beskyldte; forhøre sig om; straffe; ☞ beorde; pligt;
	zhài	= 債, gæld.
幕府	mùfǔ	→ 24.
簿	bù	Officielt dokument, rapport.
對簿	duìbù	Afhøring, forhør. 對 → 80. 簿 → 77.
校尉	xiàowèi	→ 62.
罪	zuì	☞ Skyld; fejl; straffe; dømme til straf; give skylden.
78 失道	shīdào	→ 74.
上簿	shàngbù	Indlevere en rapport. 簿 → 77.
79 莫府	mùfǔ	→ 24.
麾下	huīxià	→ 43.
結髮	jiéfà	→ 70.
幸	xìng	Heldig; heldigvis; glædes; håbe; med vilje, særligt; blive favoriseret af en hersker.
接	jiē	Møde, krydse; sammenføje, forbinde; fortsætte; nærme sig; modtage; byde velkommen.
80 徙	xǐ	→ 2.
部	bù	→ 23.
回遠	huíyuǎn	→ 69.
迷失	míshī	Fare vild; tabe.
失道	shīdào	→ 74.

餘	<i>yú</i>	→ 19.
復	<i>fù</i>	→ 19.
對	<i>duì</i>	Svare (en overordnet); overfor, henimod; konkurrere, kappes; modpart, rival; behandle, tage sig af; ægtefælle; gensidigt; kontrastere, sammenligne.
刀筆之吏	<i>dāobǐ zhī lì</i>	Jurist; advokat, juridisk ekspert.
81 遂	<i>sui</i>	→ 13.
引	<i>yǐn</i>	→ 21.
剄	<i>jǐng</i>	Skære halsen over; halshugge.
軍士	<i>jūnshì</i>	→ 52.
大夫	<i>dàfū</i>	En lokal konges budbringer til det kejserlige hof, lønramme 600 石 (Bielenstein); 大夫 udtryk anvendt til at betegne mænd af adelsrang.
哭	<i>kū</i>	Græde.
百姓	<i>bǎixìng</i>	Folket.
知	<i>zhī</i>	→ 21.
壯	<i>zhuàng</i>	Ung person; stærk, sund; kraftigt bygget; strålende; prise, love, anbefale.
<i>Wú lǎo zhuàng</i> 無老壯 betyder, 'uden hensyn til, om de var gamle eller unge'.		
無 → 23.		
垂涕	<i>chuí tì</i>	Græde, udgyde tårer.
82 下吏	<i>xià lì</i>	→ 34.
當	<i>dāng, dàng</i>	→ 4.
贖	<i>shú</i>	→ 34.
庶人	<i>shù rén</i>	→ 35.

83 [李] 當戶	[Lǐ] Dānghù	
[李] 椒	[Lǐ] Jiāo	Lǐ Guǎngs sønner
[李] 敢	[Lǐ] Gǎn	
郎	<i>láng</i>	→ 3.
少	<i>shǎo, shào</i>	→ 45.
韓嫣	Hán Yān	En af Kejser Wǔ-dì's yndlinger. Han har en kort biografi i <i>Shǐ jì, juàn</i> 125, 'Biografier over kejsernes mandlige yndlinger'; den er oversat af Watson (1993, Hàn II, s. 421–422).
戲	<i>xì</i>	→ 45.
少	<i>shǎo, shào</i>	→ 45.
遜	<i>xùn</i>	Undslippe, undgå; opgive; vise respekt, underkaste; være underlagt; mindske.
擊	<i>jī</i>	→ 2.
走	<i>zǒu</i>	→ 12.
84 勇	<i>yǒng</i>	→ 55.
拜	<i>bài</i>	... ; tildele (en post).
代郡	Dài jùn	→ 9.
太守	tàishǒu	→ 7.
先死	xiānsǐ	→ 71.
腹	<i>fù</i>	Underliv, mave; værne om; den indre del af noget.
遺腹子	yífù zǐ	Barn født efter faderens død.
Den samme sætning i <i>Hàn shū</i> lyder 廣死軍中時 .		
85 驃騎將軍	piàoqí jiāngjūn	→ 66.
明年	míngnián	Følgende år.

李蔡	Lǐ Cài	→ 3.
丞相	chéngxiàng	→ 60.
坐	zuò	... ; at blive sigtet for (en forbrydelse).
侵	qīn	Angribe; forbryde sig mod; gradvist.
孝景 [帝]	Xiào Jǐng [-dì]	→ 6.
園	yuán	... ; gravplads for herskerens koner og medhustruer.
墾	ruán	= 墾, uudnyttet jord.

Hàn shū versionen giver flere detaljer om Lǐ Cài's forbrydelse.

下吏	xiàli	→ 34.
治	zhì	→ 25.
對獄	duìyù	Stille for retten og dømme. 對 → 80.
86 國	guó	→ 1.
除	chú	Trappe; 除 afskaffe; vedligeholde; udnævne.
校尉	xiàowèi	→ 62.
驃騎將軍	piàoqí jiāngjūn	→ 66.
左賢王	Zuǒ xián wáng	→ 51.
力戰	lìzhàn	→ 10.
奪	duó	Stjæle; indtage, erobre.
鼓	gǔ	Tromme.
旗	qí	→ 7.
斬	zhǎn	→ 34.
賜爵	cìjué	Tildele rang.

關內侯	guānnèi hóu	Adelsrang under 列侯 [→ 61] (Bielenstein).
食邑	shíyì	Modtage skat fra et område; len.
87 代	dài	→ 49.
郎中令	lángzhōnglǐng	→ 49.
頃之	qǐngzhī	→ 36.
怨	yuàn	Bære nag, have modvilje mod; hade; fjendskab.
恨	hèn	→ 64.
擊	jī	→ 2.
傷	shāng	→ 12.
匿	nì	Skjule (sig selv); dølge (noget).
諱	huì	Skjule; noget fordækt; navn (på en kejser); tabu tegn i navnet på en hædret person.
匿諱	nìhuì	Skjule.
88 居	jū	→ 22.
無何	wúhé	→ 38.
從	cóng, zòng	→ 13.
上	shàng	→ 8.
雍 [縣]	Yōng [xiàn]	(Præfektur i det moderne Fèngxiáng 鳳翔, Shǎnxī) (Tán Qíxiāng, 15–16(4)3).
甘泉宮	Gānquán Gōng	Kejserens sommerresidens i 甘泉山 nordvest for Cháng'ān (Tán Qíxiāng, 15–16(4)4).
獵	liè	→ 41.
驃騎將軍	piàoqí jiāngjūn	→ 66.

[霍] 去病 [Huò] Qùbìng		En berømt general, der 'rangerer blandt de få genier i Kinas militærhistorie' (<i>Cambridge history</i> , s. 390).
親	qīn	Forældre; nært beslægtet; nær slægtning; ægteskabelig forbindelse; elske, holde af; nær (i venskab); personligt, selv, i egen person;
	qìng	svigerfamilie.
有親	yǒuqìng	Være beslægtet gennem ægteskabelige forbindelser.
射	shè	→ 2.
時	shí	→ 31.
方	fāng	... ; netop da.
貴幸	guìxìng	Besidde en ærefuld stilling og have tæt forbindelse til herskeren. 貴 → 100.
89 諱	huì	→ 87.
鹿	lù	Hjort.
觸	chù	Stange med hornene; støde sammen med; røre; forbryde sig mod; risikere, trodse; flytte (noget).
居	jū	→ 22.
歲	sù	→ 30.
女	nǚ	... ; datter.
太子	tàizǐ	→ 1.
中人	zhōngrén, zhònggrén	→ 62.
愛幸	àixìng	Holde af og stole blindt på.
男	nán	... ; søn.
寵	chǒng	Holde overdrevent meget af; konkubine; en ærefuld stilling; at ære; hæder; forkæle (et barn).

然	rán	... ; men, ikke desto mindre.
90 氏	shì	... ; familie, slægt.
陵遲	língchí	... ; svækkes, falde.
衰微	shuāiwēi	Svækkes.
91		Linierne 91–101, om Lǐ Guǎngs sønnesøn Lǐ Líng 李陵, regnes for en senere tilføjelse til <i>Shǐ jì</i> . Versionen i <i>Hàn shū</i> er anderledes, og meget mere detaljeret, men man kan også finde klare tekstparalleller. <i>Hàn shū</i> versionen er oversat af Watson i <i>Courtier and commoner in ancient China</i> (N.Y. & London: Columbia University Press, 1974), s. 24–33. Det var for sit forsvar for Lǐ Líng, at Sīmǎ Qiān blev dømt til kastration.
壯	zhuàng	→ 81.
建章 [宮] Jiànzhāng [Gōng]		Palads beliggende vest for 未央宮 (→ 22) udenfor Cháng'āns mure (se kortet i Pirazzoli, <i>The Han Dynasty</i> , s. 224).
監	jiàn	(Titel); holde opsyn med; spejl. Bielenstein skriver ikke noget om hvilken funktion indehaveren af denne titel havde men nævner den i en række specifikke sammenhænge. 監 var sandsynligvis en opsynshavende, her med tilknytning til 建章宮.
騎	qí	→ 3.
善	shàn	→ 3.
射	shè	→ 2.
愛	ài	... ; være generøs mod.
士卒	shìzú	→ 26.
世	shì	En generation; arve, fortsætte; gennem generationer; et menneskes liv; epoke, æra; verden; verdslig.
深	shēn	Dyb.
入	rù	→ 10.

里	<i>lǐ</i>	→ 15.
92 居延 [縣]	Jūyán [xiàn]	Præfektur i det moderne Ejin Banner (Éjìnà qí 額濟納旗), Gānsù (Tán Qíxiāng, 33–34(2)6).
視	<i>shì</i>	→ 41.
地形	<i>dìxíng</i>	Geografiske forhold, topografi.
無所	<i>wúsuǒ</i>	Ingen steder.
I <i>Hàn shū</i> står der 不 i stedet for 無所.		
虜	<i>lǚ</i>	→ 3.
還	<i>huán, xuán, hái</i>	→ 7.
騎都尉	<i>qídūwèi</i>	Chef for 羽林騎 sammen med 羽林中郎將. Parallelt korps til 郎, men bestod af regulære vagter, der ikke var kandidater til offentlige embeder (Bielenstein). 騎 → 3. 都尉 → 6. 郎 → 3.
丹陽 [郡]	Dānyáng [jùn]	Kommandantur i den sydlige del af det moderne Ānhuī (Tán Qíxiāng, 24–25(2)4).
93 楚人	<i>chǔrén</i>	Personer fra Chǔ, dvs. halvbarbarer fra syden.
酒泉 [郡]	Jiǔquán [jùn]	Kommandantur i den vestlige del af det moderne Gānsù (Tán Qíxiāng, 33–34(3)5).
張掖 [郡]	Zhāngyè [jùn]	Kommandantur lige øst for Jiǔquán (Tán Qíxiāng, 33–34(3)6).
屯衛	<i>túnwèi</i>	Udstationere tropper til forsvar. 屯 → 24. 衛 → 22.
94 天漢	Tiānhàn	Regeringsperiode, 100–97 f.v.t.
秋	<i>qiū</i>	Efterår.
貳師	Èrshī	By i Dàyuān 大宛 (Ferghana-dalen, i det østlige Uzbekistan).

李廣利	Lǐ Guǎnglì	(I 104 f.v.t. fik han titel af Èrshī General og fik ordre til at belejre byen Èrshī; hændelsen er refereret i <i>Cambridge history</i> , pp. 168, 410. Watson mener, at Èrshī er det samme som Sutrishna.)
右賢王	Yòu xián wáng	→ 59.
祁連	Qílián	Bjergkæde i det sydlige Xīnjiāng og Gānsù.
天山	Tiānshān	山名, 即祁連山 bjergkæde, den samme som Qílián.
95 將	<i>jiāng, jiàng</i>	→ 1.
射士	<i>shèshì</i>	Bueskytte. 射 → 2. 士 → 25.
步兵	<i>bùbīng</i>	Infanterister. 步 → 13.
居延 [縣]	Jūyán [xiàn]	→ 92.
可	<i>kě</i>	→ 51.
分	<i>fēn, fèn</i>	→ 43.
毋	<i>wú</i>	→ 54.
專	<i>zhuān</i>	→ 45.
走	<i>zǒu</i>	→ 12.
96 期	<i>qī</i>	Aftalt tidspunkt; tidspunkt, dato; aftalt møde; at aftale; håbe; forberede; begrænset mængde, grænseværdi.
單于	Chányú	→ 29.
圍	<i>wéi</i>	→ 51.
擊	<i>jī</i>	→ 2.
盡	<i>jìn</i>	→ 12.
殺	<i>shā, shài</i>	→ 3.
傷	<i>shāng</i>	→ 12.

97 引	<i>yǐn</i>	→ 21.
且…且	<i>qiě... qiě</i>	Både... og... samtidig.
...	...	
戰	<i>zhàn</i>	→ 12.
連	<i>lián</i>	...; uafbrudt.
鬪	<i>dòu</i>	= 鬥, slås.
還	<i>huán, xuán, hái</i>	→ 7.
遮	<i>zhē</i>	Blokere; afskære; skjule.
[遮絕	<i>zhējué</i>	Blokere, afskære.]
狹	<i>xiá</i>	Smal, snæver; få.
道	<i>dào</i>	→ 51.
食	<i>shí, sì</i>	→ 43.
乏	<i>fá</i>	...; mangle forsyninger.
救	<i>jiù</i>	Redde; redning.
98 虜	<i>lǔ</i>	→ 3.
招降	<i>zhāoxiáng</i>	Opfordre til overgivelse. 降 → 64.
面目	<i>miànmù</i>	Ansigt.
陛下	<i>bìxià</i>	(Andenpersonspronomen, bruges ved henvendelse til kejseren).

Brugen af andenpersonspronomenet her tyder på, at sætningen er citeret fra et brev til kejseren.

降	<i>jiàng, xiáng</i>	→ 64.
盡	<i>jìn</i>	→ 12.
沒	<i>mò, méi</i>	→ 41.
餘	<i>yú</i>	→ 19.

亡散	<i>wángsàn</i>	Sprede og sende på flugt; være spredt og fortabt.
歸	<i>guī</i>	→ 21.
100 單于	<i>Chányú</i>	→ 29.
素聞	<i>sùwén</i>	→ 31.
家聲	<i>jiāshēng</i>	En persons families berømmelse.

I denne sætning kunne man forledes til at tro, at konstruktionen 及...又... betød det samme som 又...又..., men der synes ikke at være belæg for det. Man må nok tage *jí* 及 som konjunktion, 'når, da', og *zhàn* 戰 som verbum. *Hàn shū* versionen har 單于壯陵 i stedet for 單于既...又壯.

壯	<i>zhuàng</i>	→ 81.
妻	<i>qī</i>	Hustru;
	<i>qì</i>	bortgifte sin datter.
貴	<i>guì</i>	Kostbar, dyr; af høj rang; at adle (ngn.); en person af høj rang; værdsætte, sætte pris på; tilbede; at ære; (høflig præfix).
族	<i>zú</i>	...; (gammel straf:) henrettelse af tre eller ni slægtsled.
101 敗	<i>bài</i>	→ 38.
隴西	<i>Lǒngxī</i>	→ 1.
士	<i>shì</i>	→ 25.
居	<i>jū</i>	→ 22.
門下	<i>ménxià</i>	En magtfuld familie; håndgangne mænd i en magtfuld familie; discipler.
用	<i>yòng</i>	→ 3.

Yòng 用 må forstås her som *yòng zhī* 用之, 'på grund af det'.

恥	<i>chǐ</i>	= 耻. Skam; en skamfuld sag; betragte som skamfuld; skamme sig.
102 太史公	<i>Tàishǐgōng</i>	'Storhistorikeren', Sīmǎ Qiāns embedstitel.

Citatet er fra *Lúnyǔ* 論語, Bog 13. D. C. Lau's oversættelse lyder: 'If a man is correct in his own person, then there will be obedience without orders being given; but if he is not correct in his own person, there will not be obedience even though orders are given' (D. C. Lau: *Confucius, the Analects*, Penguin Books, 1979, s. 119).

其…之謂 *qí... zhī wèi* Det må kaldes . . . !

余 *yú* Jeg, vi, min, vor.
NB: ikke det simplificerede tegn for 餘!

睹 *dǔ* Se; undersøge.

103 悛悛 *xúnxún* Oprigtig og generøs.

鄙 *bǐ* Simpel, upoleret, grov.

道 *dào* . . . ; sige.

辭 *cí* → 73.

盡 *jìn* → 12.

哀 *āi* Sorgfuld; føle med; sørge over; kondolere.

忠實 *zhōngshí* Trofast og ærlig.

誠信 *chéngxìn* Ægte, oprigtigt hjerte

104 士大夫 *shìdàfū* (Gammel anvendelse:) regeringsembedsmænd i almindelighed; (senere:) 武 underordnede officerer; lærde og feudal landadel.

諺 *yàn* Ordsprog.

桃 *táo* Fersken.

李 *lǐ* Blomme; (familienavn).

自 *zì* → 8.

蹊 *xī* Bjergvej.

言 *yán* → 45.

諭 *yù* Informere; vide, forstå; drage en parallel.